

BACHELOROPLEIDING ARCHEOLOGIE

FACULTEIT DER GEESTESWETENSCHAPPEN

VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0734

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING ARCHEOLOGIE VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	6
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
ORGANISATORISCHE CONTEXT	11
BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	12
BIJLAGEN	23
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	25
BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA	27
BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA	28
BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN	29

Dit rapport is vastgesteld op 3 maart 2020

RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING ARCHEOLOGIE VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

Dit rapport volgt het Beoordelingskader Accreditatiestelsel Hoger Onderwijs Nederland voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2018).

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Archeologie

Naam van de opleiding:	Archeologie
CROHO-nummer:	56703
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie(s):	Amsterdam
Variant(en):	voltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Bijzonderheden:	
<i>Gezamenlijk programma:</i>	
<i>- betrokken partnerinstellingen:</i>	UVA
Inleverdatum NVAO:	01/05/2020

Het bezoek van het visitatiepanel Archeologie aan de faculteit der Geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam vond plaats op 8 en 9 oktober 2019.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Vrije Universiteit Amsterdam
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 17 juni 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Archeologie beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. J. (Jan) Driessen, professor in de Griekse Archeologie, verbonden aan het Departement Archeologie en Kunstwetenschap aan de UCLouvain (België) [voorzitter];
- Prof. dr. M.A.E. (Marc) De Bie, professor in Prehistorie, verbonden aan de vakgroep Kunstwetenschappen en Archeologie van de Vrije Universiteit Brussel (België);
- Dr. S. (Stijn) Arnoldussen, universitair docent op het gebied van de Late Prehistorie aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. A. (Astrid) Van Oyen, assistant professor in Classical Archaeology aan het Department of Classics van Cornell University (Verenigde Staten);
- J. (Jelke) Take, derdejaars bachelorstudent Archeologie aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid].

Het panel werd ondersteund door drs. R.L. (Renate) Prenen, die optrad als secretaris.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

De beoordeling van de bacheloropleiding Archeologie aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam was onderdeel van de visitatiegroep Archeologie. Van september tot en met oktober beoordeelde het panel in totaal acht opleidingen aan vier universiteiten. Het cluster bestond uit de volgende deelnemende instellingen: Universiteit Leiden, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en de Rijksuniversiteit Groningen.

Het cluster Archeologie heeft de logistieke en praktische begeleiding van de visitatie en de rapportage uitbesteed aan evaluatiebureau QANU. Anke van Wier MA, begeleidde het cluster als coördinator van QANU. Anke van Wier en Renate Prenen traden op als secretaris in het cluster Archeologie.

Tijdens de visitatie van de Vrije Universiteit Amsterdam werd het panel ondersteund door Renate Prenen. Zij is door de NVAO als secretaris gecertificeerd.

Het visitatiepanel

Bij de samenstelling van het visitatiepanel werd rekening gehouden met de expertise, beschikbaarheid en onafhankelijkheid van de panelleden. Het visitatiepanel bestond uit de volgende leden:

- Prof. dr. M.A.E. (Marc) De Bie, professor in Prehistorie, verbonden aan de vakgroep Kunstwetenschappen en Archeologie van de Vrije Universiteit Brussel (België) [voorzitter],
- Prof. dr. J. (Jan) Driessen, professor in de Griekse Archeologie, verbonden aan het Departement Archeologie en Kunstwetenschap aan de UCLouvain (België) [voorzitter];
- Prof. dr. F. (Fleur) Kemmers, professor in Coinage and Money in the Graeco-Roman World aan Goethe University Frankfurt am Main (Duitsland);
- Dr. M.P.W. (Martin) Meffert, Archeoloog en senior policy advisor Cultural Heritage bij de Provincie Noord-Brabant;
- Dr. S. (Stijn) Arnoldussen, universitair docent op het gebied van de Late Prehistorie aan de Rijksuniversiteit Groningen;
- Dr. A. (Astrid) Van Oyen, assistant professor in Classical Archaeology aan het Department of Classics van Cornell University (Verenigde Staten);
- Dr. P. (Peter) Jongste, stafdocent HBO Archeologie bij Hogeschool Saxion en zelfstandig projectleider voor Jongste Projectmanagement & Advies;
- Dr. L.I. (Laura) Kooistra, senior KNA-specialist Archeobotanie bij BIAX Consult, onderzoeks- en adviesbureau voor biologische archeologie en landschapsreconstructie;
- J. (Jelke) Take, derdejaars bachelorstudent Archeologie aan de Rijksuniversiteit Groningen [student-lid];
- S. (Stefan) Weijgertse BA, Masterstudent Digital Archaeology aan de Universiteit Leiden [student-lid].

Vorbereiding

Op 10 mei 2019 vond de voorzitterstraining plaats. Daarbij informeerde QANU de panelvoorzitter over zijn rol tijdens de visitaties. Ook werd hij geïnformeerd over de van toepassing zijnde beoordelingskaders, de werkwijze en de planning van bezoeken en rapportage. Het panel kwam voor de eerste keer bijeen in een startvergadering op 17 juni 2019, waarin de beoordelingskaders, het visitatieproces en de planning aan bod kwamen. Tevens werd een werkwijze voor de visitaties afgesproken.

De coördinator stelde een bezoekprogramma op in overleg met de contactpersonen van de faculteit. De faculteit selecteerde vervolgens voor elke gespreksronde representatieve gesprekspartners. Het bezoekprogramma is in dit rapport opgenomen als bijlage 3.

In de aanloop naar het visitatiebezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam ontving QANU de zelfevaluatie-rapporten van de opleiding en stuurde deze door aan de panelleden. De coördinator en

panelvoorzitter maakten een selectie van 15 eindwerken van elk van de te beoordelen opleidingen. Deze eindwerken werden geselecteerd uit een lijst van afgestudeerden over de periode 2015-2018. Daarbij hielden de coördinator en voorzitter rekening met variatie in onderwerpkeuze, afstudeervariant, begeleiding en beoordeling.

De panelleden bestudeerden het zelfevaluatie-rapport, de eindwerken en de bijbehorende beoordelingsformulieren en stuurden hun bevindingen op naar de secretaris. De secretaris verzamelde de vragen en opmerkingen van het panel in een document en verspreidde dit onder de panelleden.

Voorafgaand aan het bezoek hield het panel een vooroverleg waarin de voorlopige bevindingen naar aanleiding van de zelfevaluatie-rapporten, de gelezen scripties en de taakverdeling ter sprake kwamen.

Bezoek

Het visitatiebezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam vond plaats op 8 en 9 oktober 2019. Voorafgaand aan en tijdens het bezoek bestudeerde het panel aanvullend materiaal. Een overzicht van dit materiaal is te vinden in bijlage 4. Het panel sprak met studenten en docenten, het management en verantwoordelijken, alumni en vertegenwoordigers van de examencommissie. Tevens bood het panel studenten en docenten de gelegenheid om informeel met het panel te spreken tijdens een inloopspreekuur. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

Het panel beëindigde het bezoek met een intern overleg om de voorlopige bevindingen te formuleren. Ter afsluiting van het bezoek gaf de voorzitter een publieke mondelinge toelichting, waarin hij de voorlopige indrukken en algemene observaties van het panel presenteerde.

Consistentie en ijking

De consistentie in de beoordeling werd op diverse manieren geborgd:

1. Het panel werd zodanig samengesteld dat de voorzitter en/of een aantal panelleden bij meerdere visitatiebezoeken aanwezig was/waren.
2. De coördinator was aanwezig bij [de start van elk visitatiebezoek in het cluster en] het opstellen van de voorlopige bevindingen aan het eind van elk bezoek.

Rapportage

De secretaris schreef een conceptrapport op basis van de bevindingen van het panel en legde dat vervolgens voor aan de coördinator voor een collegiale toets. Daarna vroeg de secretaris de panelleden om het rapport te bekijken en van feedback te voorzien. Na verwerking van de feedback en na akkoord van het panel stuurde de coördinator het rapport naar de faculteit met het verzoek om feitelijke onjuistheden te melden. De feitelijke onjuistheden werden na overleg tussen de coördinator en de voorzitter door de secretaris gecorrigeerd. Vervolgens werd het rapport door het panel vastgesteld en toegestuurd aan de Faculteit en aan het College van Bestuur van de universiteit.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een associate degree-, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Voldoet

De opleiding voldoet op de standaard aan basiskwaliteit.

Voldoet ten dele

De opleiding voldoet in belangrijke mate aan basiskwaliteit op de standaard maar er zijn verbeteringen nodig om volledig aan de standaard te voldoen.

Voldoet niet

De opleiding voldoet niet aan basiskwaliteit op de standaard.

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities gehanteerd voor de beoordeling van de opleiding als geheel:

Positief

Op alle standaarden 'voldoet'.

Positief onder voorwaarden

Standaard 1 'voldoet' en maximaal op twee standaarden een 'voldoet ten dele' waarbij het panel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Negatief

In de volgende situaties:

- 'voldoet niet' op een of meer standaarden;
- 'voldoet ten dele' op standaard 1;
- 'voldoet ten dele' op een of twee standaarden waarbij het panel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- op drie of meer standaarden 'voldoet ten dele'.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Beoogde leerresultaten

De bacheloropleiding Archeologie van de Vrije Universiteit (VU) is onderdeel van het *Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology* (ACASA). ACASA is het samenwerkingsverband van de Vrije Universiteit (VU) en de UvA, waarin de instellingen sinds 2012 de masteropleidingen *Classics and Ancient Civilizations* en *Archaeology* en sinds 2017 de bacheloropleidingen Archeologie, Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (GLTC) en Oudheidwetenschappen gezamenlijk aanbieden. De algemene doelstelling van de bachelor Archeologie is om studenten op te leiden die in staat zijn onder begeleiding een onderzoek uit te voeren op het terrein van de archeologie, de theoretische debatten op dit gebied weer te geven en te analyseren, alsmede zich daarover een kritisch oordeel te vormen.

Het panel is positief over het gezamenlijk aanbieden van de twee bacheloropleidingen Archeologie van de UvA en de VU onder de vlag van ACASA. De expertises van beide instellingen zijn aanvullend en versterken elkaar. Het profiel van de opleiding, dat zich onder andere kenmerkt door een verbinding tussen theorie en praktijk en een multi- en interdisciplinair karakter, sluit hier goed bij aan. Ook de keuze voor een focus op Noordwest-Europa en het Mediterrane gebied is passend en voldoende onderscheidend. Wel adviseert het panel om in de profilering ook andere sterke punten van de opleiding, zoals moderne technologie en stadsarcheologie, nadrukkelijker naar voren te laten komen. Ook zou het aandeel natuurwetenschappen versterkt kunnen worden.

Het panel stelt vast dat de eindtermen van de bacheloropleiding aansluiten bij de vereisten vanuit het (internationale) vakgebied en beroepenveld en passend zijn voor een academische opleiding op bachelorniveau. Het waardeert de breedheid van de eindtermen met voldoende aandacht voor algemene academische vaardigheden. Het panel adviseert om de interdisciplinariteit van de opleiding en de verbintenis met de natuurwetenschappen duidelijker in de eindtermen te laten terugkomen.

Onderwijsleeromgeving

Het panel oordeelt dat programma, leeromgeving en docenten het studenten mogelijk maken om de beoogde leerresultaten te realiseren. Het nieuwe curriculum met zes doorlopende leerlijnen en twee geïntegreerde specialisaties is zorgvuldig vormgegeven en vormt een sterk coherent en in niveau opbouwend geheel. Door middel van de specialisaties kunnen studenten hun programma voldoende individualiseren. Het goed informeren van studenten over de opzet en inrichting van het curriculum verdient wel aandacht, alsook de soms ongewenste overlap tussen vakken. Verder adviseert het panel om de titels van vakken aantrekkelijker en meer toegespitst op de sterkten en specialisaties van de opleiding te maken. Inhoudelijk geeft het curriculum studenten een adequate archeologische basis. Wel zou het aandeel antropologie en natuurwetenschappen vergroot kunnen worden. Studenten krijgen volop mogelijkheden hun algemene academische vaardigheden en onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Ook waardeert het panel de grote aandacht voor moderne archeologische methoden en technieken. Het diverse aanbod aan practica, stages, veldwerkprojecten en excursies zorgt voor ruime toepassingsmogelijkheden. Het voornemen om de opleiding tweetalig te maken stoelt op voldoende inhoudelijke argumenten. Het zal hopelijk leiden tot een aanzienlijke instroom van buitenlandse studenten. De huidige studentenaantallen zijn laag en noodzaken de communicatie- en wervingsactiviteiten te vergroten en te verbeteren.

Het panel is positief over de leeromgeving. De aangeboden werkvormen zijn gevarieerd en passen goed bij de inhoud en doelstellingen van het programma. De opleidingsspecifieke faciliteiten zijn goed; de geplande nieuwbouw biedt kansen om de sterkten en bijzonderheden van de opleiding nog beter te kunnen etaleren en benutten. Het tutoraat is een belangrijk instrument om studenten reflectieve vaardigheden te leren en de studievoortgang te monitoren en bij te sturen. Een snelle invoering van een digitaal e-portfolio systeem om dit optimaal te ondersteunen is gewenst. De studeerbaarheid van de opleiding is in orde. Wel verdient een evenwichtige verdeling van de werkdruk en de toetsing aandacht. Het panel heeft voorts veel waardering voor de kleinschaligheid van en prettige sfeer op de opleiding. De contacten tussen docenten en studenten zijn laagdrempelig. De cohesie binnen de studentengroepen is sterk, de algehele samenhang en groepsgevoel op

opleidingsniveau verdient aandacht. Over de kwaliteit en toewijding van het docententeam is het panel positief. Docenten zijn experts binnen hun vakgebied en beschikken over de vereiste didactische expertise. In positieve zin viel bovendien op dat docenten van de VU en de UvA gezamenlijk een hecht en veerkrachtig team vormen. De hoge belasting en het stressniveau van de staf verdient zorgvuldige aandacht van de twee faculteitsbesturen.

Toetsing

Het panel stelt vast dat het systeem van toetsing en beoordeling van de bacheloropleiding Archeologie adequaat functioneert. De gehanteerde uitgangspunten in het toetsplan laten zien dat de opleiding belang hecht aan betrouwbare, valide en transparante toetsing. Toetsvormen zijn zeer divers en sluiten goed aan bij de leerdoelen en werkvormen. De toetsen zijn inhoudelijk van een voldoende bachelorniveau. Het panel waardeert het standaard toepassen van collegiale feedback bij het ontwerpen van de toetsen. Ook waardeert het panel dat vakken over het algemeen twee of meer toetsen omvatten en dat er aandacht is voor goede feedback richting studenten. De informatievoorziening over de toetsing en beoordeling alsook de samenstelling van de toetsdossiers kunnen op meer uniforme wijze plaatsvinden.

Ook de beoordelingsprocedure voor eindwerken voldoet. Het panel is positief over de gedegen wijze waarop de scriptiebeoordelingsformulieren worden ingevuld. Ook het verder gelijk trekken van de UvA en VU scriptiebeoordelingsprocedures vindt het panel een goede zaak. De examencommissies van de beide faculteiten werken op constructieve wijze samen. De borging van de toetsing functioneert naar behoren. De examencommissie van de VU heeft goed grip op de kwaliteit van toetsen en het gerealiseerde niveau. Er zijn bij de bacheloropleiding Archeologie in de afgelopen jaren geen verontrustende zaken geconstateerd door de examencommissie.

Gerealiseerde leerresultaten

Het panel is er op grond van vijftien bestudeerde eindwerken van overtuigd dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. Het niveau van deze eindwerken is in orde. De scripties omvatten interessant onderzoek en getuigen van goede onderzoeksvaardigheden en kennis van en inzicht in de bestudeerde materie. Een nadrukkelijker verbintenis met de natuurwetenschappelijke partnerwetenschappen is over de hele linie een verbeterpunt. Ook zouden moderne methoden en technieken meer toegepast kunnen worden in het scriptieonderzoek. Na afronding van de bacheloropleiding stromen de meeste studenten zonder problemen door naar een masteropleiding.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Archeologie:

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoet
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoet
Standaard 3: Toetsing	voldoet
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoet
Algemeen eindoordeel	positief

De voorzitter, Prof. Dr. Jan Driessen, en de secretaris, Drs. Renate Prenen, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 3 maart 2020

ORGANISATORISCHE CONTEXT

De bacheloropleiding Archeologie van de Vrije Universiteit (VU) is onderdeel van het *Amsterdam Centre for Ancient Studies and Archaeology* (ACASA). ACASA is het samenwerkingsverband van de Vrije Universiteit (VU) en de UvA, waarin de instellingen sinds 2012 de masteropleidingen *Classics and Ancient Civilizations* en *Archaeology* en sinds 2017 de bacheloropleidingen Archeologie, Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (GLTC) en Oudheidwetenschappen gezamenlijk aanbieden. Studenten kunnen zich voor de gezamenlijke opleidingen inschrijven bij zowel de VU als de UvA. Schrijven zij zich in bij de ene universiteit, dan worden zij bij de andere automatisch als bijvakstudent geregistreerd. De staf van de ACASA-opleidingen wordt gevormd door docenten die werkzaam zijn bij de Faculteiten der Geesteswetenschappen van de VU en UvA. Het onderwijs wordt op 50-50% basis verzorgd door docenten van beide faculteiten. De verantwoordelijkheid voor de organisatie van het onderwijs, de kwaliteitszorg en de studentenbegeleiding voor de bachelor- en masteropleidingen van ACASA ligt bij vier opleidingsdirecteuren, twee van iedere instelling.

VU en UvA hebben een identieke OER, die echter sommige zaken verschillend regelt voor VU en UvA. Beide faculteiten moeten formeel elk een eigen opleidingscommissie en examencommissie instellen. In de praktijk houden de leden van de ingestelde opleidingscommissies van de ACASA-opleidingen gezamenlijke vergaderingen. De opleidingen vallen onder twee examencommissies: de facultaire examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen VU en de facultaire examencommissie van de Faculteit der Geesteswetenschappen UvA. Studenten richten verzoeken aan de examencommissie van de instelling waar zij staan ingeschreven.

BEHANDELING VAN DE STANDAARDEN UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Bevindingen

De algemene doelstelling van de bachelor Archeologie is om studenten op te leiden die in staat zijn onder begeleiding een onderzoek uit te voeren op het terrein van de archeologie, de theoretische debatten op dit gebied weer te geven en te analyseren, alsmede zich daarover een kritisch oordeel te vormen. De opleiding kenmerkt zich door een sterke koppeling tussen theorie en praktijk, een diachrone opzet en een zowel multidisciplinair als interdisciplinair karakter. Het multidisciplinaire karakter uit zich onder meer in de combinatie van alfa- en gamma-richtingen zoals geschiedenis en kunstgeschiedenis. Interdisciplinariteit krijgt onder andere vorm in de nauwe onderwijssamenwerking met de bacheloropleidingen Griekse en Latijnse Taal en Cultuur en Oudheidwetenschappen. Het aandachtsgebied van de opleiding is het Europese continent en de aangrenzende delen van het Nabije Oosten; chronologisch bestrijkt de opleiding de periode van circa 1500 voor Chr. tot heden. Geografisch gezien richt de opleiding zich met name op Noordwest-Europa en het Mediterrane gebied. Naast de bestudering van het verleden vormt de studie naar de betekenis van het verleden in het heden een belangrijk onderdeel van de opleiding. De opleiding kent, naast een aantal algemene (facultaire) eindtermen, zeven opleidings specifieke eindtermen. De opleidings specifieke eindtermen zijn vervolgens nader uitgewerkt in leerlijnen met eigen leerdoelen (zie tevens standaard 2). Een overzicht van de eindtermen en leerdoelen is opgenomen in bijlage 1.

Het panel heeft tijdens het bezoek uitgebreid stilgestaan bij en gesproken met het management, docenten en studenten over het gezamenlijk aanbieden van de twee bacheloropleidingen Archeologie van de UvA en de VU sinds 2017. Het panel is te spreken over deze samenvoeging. Het stelt vast dat de specialismen en expertises van beide faculteiten, die nationaal en internationaal hoog staan aangeschreven, elkaar aanvullen en nog verder versterken. Gezamenlijk beslaan ze een breed archeologisch spectrum. De positionering met Oudheidwetenschappen en GLTC onder de vlag van ACASA, biedt bovendien volop kansen voor multi- en interdisciplinariteit in het onderwijs. Uit de gesprekken blijkt dat alle betrokkenen positief zijn over de samenvoeging. De staf heeft hard gewerkt aan het verder stroomlijnen van processen en werkt daarbij vruchtbaar samen. Studenten vertelden het panel zich primair ACASA-student te voelen; men weet veelal niet wie van hun medestudenten en docenten afkomstig zijn van de UvA dan wel VU. Het panel ziet dit als een teken dat de integratie goed is geslaagd.

Het panel is positief over het profiel van de opleiding. De focus van de opleiding op Noordwest-Europa en het Mediterrane gebied past goed bij de expertisegebieden van de staf en is voldoende onderscheidend. Wel is het van mening dat door het benadrukken van deze twee labels in de profilering, andere parels van de opleiding minder zichtbaar zijn. Het panel heeft bijvoorbeeld geconstateerd dat de opleiding ook veel te bieden heeft op het gebied van stadsarcheologie (met name Amsterdam) en moderne technieken, terwijl deze nauwelijks terugkomen in de diverse communicatie- en marketinguitingen. Ook de combinaties tussen de verschillende aandachtsgebieden, zoals het toepassen van moderne technologie binnen de stadsarcheologie, vindt het panel bijzonder en onderscheidend. Volgens het panel zouden binnen of naast de twee grote labels, meer specifieke labels gebruikt kunnen worden om zo de kernkwaliteiten van de opleiding beter voor het voetlicht te brengen. Verder adviseert het panel om de aandacht voor de natuurwetenschappen nadrukkelijker op te nemen in het opleidingsprofiel. Natuurwetenschappelijke basiskennis en het kunnen toepassen van natuurwetenschappelijke methoden en technieken zijn in

toenemende mate van belang in de hedendaagse archeologie. Beide instellingen hebben voldoende expertise in huis om een verdere versterking hiervan te kunnen realiseren.

Het panel heeft de eindtermen van de opleiding bestudeerd. Het concludeert dat deze qua niveau en oriëntatie in lijn zijn met de internationale eisen die gesteld worden aan een academische bacheloropleiding. Ook sluiten ze goed aan bij de vereisten vanuit het vakgebied. De algemene en opleidingsspecifieke eindtermen zijn zorgvuldig geformuleerd en geven op een heldere en concrete wijze weer waar de afgestudeerden aan moeten voldoen. Het panel waardeert de breedheid van de eindtermen, met ruime aandacht voor algemene academische vorming. Daarmee sluit de opleiding niet alleen goed aan op een vervolgmasteropleiding Archeologie (binnen of buiten ACASA), maar biedt zij ook voldoende openingen naar andere domeinen en masteropleidingen. Het interdisciplinaire karakter van de opleiding komt volgens het panel nog niet voldoende uit de verf. Het panel adviseert om de verwevenheid met de andere ACASA-disciplines alsook de relatie tot de natuurwetenschappen nadrukkelijker terug te laten komen in de eindtermen.

De ACASA-opleidingen zijn voornemens een gezamenlijke Veldadviesraad in te richten. Deze raad zal bestaan uit twee classici, twee oudheidwetenschappers en twee archeologen (één per universiteit) en zal een adviesrol krijgen voor wat betreft de afstemming van de programma's op de arbeidsmarkt. Het panel kan zich hier goed in vinden. Het adviseert de raad ook te betrekken bij profilerings- en wervingsactiviteiten.

Overwegingen

Het panel is positief over het gezamenlijk aanbieden van de twee bacheloropleidingen Archeologie van de UvA en de VU onder de vlag van ACASA. De expertises van beide instellingen zijn aanvullend en versterken elkaar. Het profiel van de opleiding, dat zich onder andere kenmerkt door een verbinding tussen theorie en praktijk en een multi- en interdisciplinair karakter, sluit hier goed bij aan. Ook de keuze voor een focus op Noordwest-Europa en het Middellandse gebied is passend en voldoende onderscheidend. Wel adviseert het panel om in de profilering ook andere sterke punten van de opleiding, zoals moderne technologie en stadsarcheologie, nadrukkelijker naar voren te laten komen. Ook zou het aandeel natuurwetenschappen versterkt kunnen worden.

Het panel stelt vast dat de eindtermen van de bacheloropleiding aansluiten bij de vereisten vanuit het (internationale) vakgebied en beroepenveld en passend zijn voor een academische opleiding op bachelorniveau. Het waardeert de breedheid van de eindtermen met voldoende aandacht voor algemene academische vaardigheden. Het panel adviseert om de interdisciplinariteit van de opleiding en de verbintenis met de natuurwetenschappen duidelijker in de eindtermen te laten terugkomen.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 1 als 'voldoet'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Bevindingen

Programma

De driejarige bacheloropleiding Archeologie (180 EC) is een voltijdse opleiding. De opleiding heeft sinds september 2017 een nieuw curriculum ingevoerd dat is ontworpen door teams van VU en UvA docenten. Het eerste jaar van de vernieuwde opleiding is gericht op het verwerven van disciplineaire basiskennis en het creëren van chronologische en ruimtelijke kaders die voor de archeologie van Europa en het Middellandse Zeegebied onmisbaar zijn. Daarnaast worden studenten geïntroduceerd in interdisciplinair denken in de vakken die gezamenlijk door studenten Archeologie, GLTC en Oudheidwetenschappen worden gevolgd. Het tweede en derde jaar zijn bedoeld voor verdieping via

thematisch onderwijs waarin de student kiest voor één van de twee specialisaties: 1) Archeologie van de Mediterrane wereld; en 2) Archeologie van Noordwest-Europa. Deze specialisaties zijn niet uitgewerkt in de vorm van tracks of afstudeerrichtingen met eigen vakken, maar zijn in te vullen door het kiezen van tot het specialisme te rekenen onderwerpen binnen diverse vakken van het tweede en derde jaar. Elk vak waarin een student kan kiezen voor een specialisatie omvat zowel een algemeen deel als een deel dat is toegesneden op de specialisatie van de student. Naast deze vakken bieden ook de minor (30 EC) en bachelorscriptie (12 EC) in het derde jaar ruimte voor specialisatie. De minorruimte biedt ook mogelijkheden om tot verbreding te komen (niet-majorgebonden minor of keuzevakken), een stage te lopen en/of in het buitenland te studeren. Voorts worden in het tweede en derde jaar de interdisciplinaire vaardigheden verder verdiept in de gezamenlijke ACASA-vakken. Een overzicht van het programma is opgenomen in bijlage 2.

Het curriculum is vormgegeven rondom zes leerlijnen die een clustering zijn van thematische kennis en/of vaardigheden. De leerlijnen zijn: 1) Gegevensbeheer en analyse; 2) Academische vaardigheden; 3) Methoden en technieken; 4) Materiaalkennis; 5) Veldarcheologie; en 6) Landschap en erfgoed. Het curriculum is concentrisch opgebouwd. Daarbij wordt met elke volgende module op een aantal leerlijnen steeds een hoger niveau bereikt. Elke leerlijn sluit aan bij één van de opleidingsspecifieke eindtermen en is nader uitgewerkt in leerdoelen en jaardoelen, zodat het onderwijs en de toetsing in de vakken goed op het jaarniveau kunnen worden afgestemd. Aan het einde van de opleiding dient de student te voldoen aan de algemene leerdoelen van de leerlijnen.

Het panel heeft veel waardering voor het ontwerp van het nieuwe curriculum. De nauwkeurig uitgewerkte koppeling van de eindtermen, leerlijnen en curriculumonderdelen zorgen voor een sterk samenhangend en in niveau opbouwend geheel. De geïntegreerde vorm van de specialisatieopties biedt studenten voldoende mogelijkheden om hun programma te individualiseren. Ook de afzonderlijke vakken zijn weloverwogen vormgegeven volgens het principe van *constructive alignment* waarbij leerdoelen, vakinhoud, onderwijsactiviteiten en toetsing zo goed mogelijk op elkaar zijn afgestemd. Het panel heeft tijdens het bezoek inzage gehad in het materiaal van een aantal modules. Het is positief over de kwaliteit ervan. Over het algemeen zijn de vakken degelijk van opzet met duidelijke studiehandleidingen, relevante literatuur en goed uitgewerkte opdrachten.

Het panel merkt op dat in het curriculumontwerp de academische en wetenschappelijke vaardigheden grotendeels zijn geïntegreerd in de diverse (vakinhoudelijke) modules. Met het oog op het bereiken van de betreffende eindtermen, adviseert het om goed te monitoren dat deze vaardigheden in voldoende mate en op coherente wijze worden aangeleerd, geoefend en getoetst. Ten aanzien van de naamgeving van de modules in het nieuwe curriculum (zoals te zien in bijlage 2), is het panel van mening dat de gekozen titels soms vaag en weinig aantrekkelijk zijn. Daarmee representeren ze de sterkten en specialisaties van de opleiding in beperkte mate. Het panel ziet dit als een gemiste kans, niet alleen richting de huidige studentenpopulatie maar ook richting potentieel aankomende studenten. Het adviseert te bezien hoe de vaktitels meer wervend en toegespitst kunnen worden.

Het panel is positief over de inhoud van het nieuwe programma en stelt vast dat deze de studenten in staat stelt de eindtermen te behalen. Wel lijkt meer uitdrukkelijke aandacht aan antropologie het panel gewenst. Verder zou het aandeel natuurwetenschappen wat zwaarder aangezet kunnen worden. Dit komt nu verspreid over modules aan bod, vooral in de vorm van vaardigheden op het gebied van natuurwetenschappelijke en digitale methoden en technieken. Vanwege het toenemende belang van de bètawetenschappen voor de archeologie, is volgens het panel een stevigere basis gewenst.

Het programma heeft een duidelijk wetenschappelijk karakter. Studenten verwerven gedurende het programma een brede kennis van en inzicht in de theoretische benaderingen, begrippen en methoden van het vakgebied van de archeologie. Ook is er veel aandacht voor het historisch en ruimtelijk onderzoekskader, de onderzoeksdebatten binnen het vakgebied en de betekenis en plaats van archeologie in de wereld van nu. Over de gehele linie is er een nauwe verbinding met het wetenschappelijk onderzoek dat binnen beide instellingen plaatsvindt. Studenten krijgen voldoende

mogelijkheden hun academische en onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. In diverse modules leren studenten een wetenschappelijk onderzoek op te zetten en uit te voeren en daarover schriftelijk te rapporteren. Ook is er veel aandacht voor algemene academische vaardigheden zoals mondeling presenteren en samenwerken. Tijdens de vakken behorende bij de leerlijn Methoden en technieken, leren studenten de belangrijkste archeologische onderzoeksmethoden en –technieken. Het panel is ook positief over de praktijk-/toepassingsgerichte oriëntatie van de opleiding. Onder andere via materiaalpractica, veldwerkprojecten, excursies en stages krijgen studenten volop mogelijkheden hun archeologische kennis en vaardigheden toe te passen.

Uit de gesprekken met studenten en docenten blijkt dat de ervaringen met het nieuwe curriculum positief zijn. Wel halen de studenten aan dat de leerlijnen en specialisaties voor hen niet altijd even inzichtelijk zijn; ze hebben soms moeite te ontdekken waar ze zich precies bevinden in de leerlijnen en specialisaties. Voorts gaven zij aan enige overlap te ervaren tussen vakken, met name tussen vakken van jaar 1 en 2. Desgevraagd lieten de docenten het panel weten zich hier bewust van te zijn. Zij proberen onduidelijkheden bij studenten weg te halen door tijdens tutorbijeenkomsten nadere informatie te geven over de inhoud en opzet van het curriculum, meer specifiek de functies en doelen van de leerlijnen en specialisaties. Het panel waardeert dit. In aanvulling hierop adviseert het om in elk vak expliciete aandacht te besteden aan de precieze positionering van het vak binnen de relevante leerlijnen en specialisaties en de inhoudelijke connecties met andere vakken. Een duidelijkere labelling van vakken zou ook hier kunnen helpen.

Ten aanzien van de overlap, benadrukten de docenten dat binnen de leerlijnen onderwerpen meerdere keren aan bod kunnen komen, waarbij steeds een hoger niveau wordt nagestreefd. Soms is het daarbij wenselijk om een deel van de stof kort te herhalen om daar vervolgens op voort te kunnen borduren. Men probeert hinderlijke overlap zoveel mogelijk te voorkomen door onderlinge afstemming en het bijwonen van elkaars colleges. Overlap kan echter ook ontstaan doordat bijvakkers of uitwisselingsstudenten bepaalde voorkennis missen. Dit is vooraf vaak niet bekend. Hierdoor zien docenten zich soms genooddakt tijdens colleges stof uit voorgaande modules te herhalen. Het panel heeft hier begrip voor. Desalniettemin adviseert het om beter te anticiperen op deze groep studenten zodat het reguliere onderwijs daar minimaal hinder van ondervindt. Een oplossing zou gevonden kunnen worden in striktere instroomvoorwaarden en/of het organiseren van bijspijker-colleges buiten de reguliere onderwijstijd.

In het algemeen complimenteert het panel de opleiding met de wijze waarop het nieuwe curriculum wordt geïmplementeerd. Er is veel aandacht voor docent- en studentervaringen. De resultaten van vakevaluaties worden regelmatig besproken in docentoverleggen of in persoonlijke gesprekken tussen management en docenten. Hetzelfde geldt voor de halfjaarlijkse curriculumevaluaties die door de opleidingscommissie worden georganiseerd in de vorm van panelgesprekken met studenten. De geïnterviewde staf en studenten tonen grote betrokkenheid bij de curriculumvernieuwing.

Werkvormen

Het onderwijs in de bacheloropleiding wordt vormgegeven in hoorcolleges, werkcolleges, practica, veldwerk, stages en excursies. In sommige cursussen wordt een deel van de content online aangeboden, onder andere via *webclasses* en kennisclips. De meeste modules kennen een combinatie van hoor- en werkcolleges waarbij de studenten schrijfopdrachten en mondelinge presentaties uitvoeren. Tijdens materiaalpractica verwerven de studenten kennis van de technische aspecten van diverse materiaalcategorieën: in het veldwerk verwerven zij veldtechnische kennis en vaardigheden, werken zij met digitale dataverzameling en -opslag, leren zij werken binnen een multidisciplinair opgravingsteam en worden zij betrokken bij de strategie en planning van veldonderzoek. Het panel is positief over de gebruikte werkvormen. Het vindt deze zeer divers en goed passend bij de inhoud en doelstellingen van het onderwijs. Doordat bij het merendeel van de modules de groepen relatief klein zijn, is er veel ruimte voor het stellen van vragen en discussie over de leerstof, hetgeen het panel waardeert. Over het algemeen wordt er goed gebruik gemaakt van de digitale leeromgeving (Canvas) tijdens het onderwijs.

Internationalisering

De opleiding is voornemens vanaf studiejaar 2020-2021 een tweetalig programma aan te bieden. Dit houdt in dat het onderwijs Engelstalig is, maar dat studenten de mogelijkheid hebben om bepaalde toetsen en de bachelorscriptie in het Nederlands af te leggen of te schrijven. Het panel constateert dat er niet alleen mee wordt beoogd meer buitenlandse studenten te trekken en daarmee de instroom te verhogen, maar dat er ook een duidelijk inhoudelijke motivatie aan ten grondslag ligt. Betrokkenen benadrukten onder meer dat het Engelstalige onderwijs inspeelt op een groeiende behoefte binnen en buiten Nederland: veel aankomende studenten willen zich graag met Engelstalig onderwijs voorbereiden op een arbeidsmarkt die steeds internationaler wordt. Bovendien voerden zij aan dat er belangrijke vakinhoudelijke redenen zijn om te kiezen voor een Engelstalig programma. Het onderzoek is al sterk internationaal georiënteerd; het bieden van Engelstalig onderwijs sluit hier goed op aan. Ook maakt het mogelijk om internationale studenten en staf binnen te halen die nieuwe ideeën en perspectieven inbrengen en zo discussies naar een hoger plan kunnen tillen. Het panel kan zich goed vinden in de keuze voor een tweetalig programma. Het waardeert dat er aandacht is voor de Engelse taalvaardigheden van docenten. Alle stafleden worden geacht minimaal een C1-certificering te hebben en kunnen zo nodig een cursus volgen via het talentcentrum van de VU. Zoals blijkt uit het gesprek met de studenten, worden de gemeenschappelijke ACASA vakken nu al grotendeels in het Engels gegeven. Zij ondervinden geen taalbarrières en vinden het Engels van hun docenten en medestudenten over het algemeen van goed niveau.

Instroom en studeerbaarheid

De instroom is tussen de tien en twaalf studenten per jaar, terwijl een instroom van twintig tot vijfentwintig wenselijk is. Om de groei in de instroom te bewerkstelligen, zet de opleiding enerzijds in op een nog te realiseren intensief wervingsprogramma en anderzijds op het aanbieden van het hierboven genoemde tweetalige onderwijs. Het panel noemt de instroom zorgelijk, maar ziet goede kansen om deze te vergroten. Het constateert dat de staf de afgelopen periode veel tijd en energie heeft gestoken in het nieuwe curriculum en het stroomlijnen van de onderwijsintegratie. Nu inhoudelijk een en ander in de steigers staat, zou de externe profilering de hoofdaandacht moeten krijgen. Het panel is van mening dat de huidige communicatie-uitingen en wervingsactiviteiten wel een opfrissing kunnen gebruiken. Het adviseert om de parels van de opleiding daarbij goed in de etalage te zetten. Ook adviseert het om de blik meer naar buiten te richten en te verkennen of nauwere samenwerking met toeleverende vwo-scholen en verwante hbo- en wo-opleidingen verdere groeikansen biedt.

Het panel stelt vast dat de opleiding studeerbaar is binnen de nominale studieduur. De geïnterviewde studenten gaven aan dat de opleiding goed te doen is. Er zijn geen struikelvakken en ook de roosters zitten zodanig in elkaar dat de studielast goed is verspreid over de studiejaren heen. Wel kan volgens hen de werkdruk aanzienlijk verschillen per vak en zijn de tentamenweken soms minder gunstig gepland, bijvoorbeeld tentamens een dag na elkaar geroosterd met de rest van de week vrij, waardoor er piekmomenten ontstaan. Het panel adviseert om alert te blijven op een evenwichtige verdeling van de werkdruk en de toetsing.

De rendementen zijn volgens het panel acceptabel. Het waardeert dat de staf op constructieve wijze werkt aan het verhogen van het nominale studierendement. Een centraal element hierin betreft het tutoraat. Dit is een intensieve vorm van studiebegeleiding, waarin reflectief leren centraal staat en studenten worden begeleid in het ontwikkelen van metacognitieve vaardigheden als plannen, systematisch werken en reflecteren. Het tutoraat bestaat onder andere uit groepsbijeenkomsten, individuele gesprekken en ijkmomenten om te evalueren of studenten op het gewenste niveau functioneren. Om de reflectie en coaching te ondersteunen wordt een e-portfolio gebruikt. Het panel is te spreken over dit tutoraat. Uit de diverse gesprekken blijkt dat studenten veel steun en positieve stimulans ondervinden van hun tutoren en medestudenten. Docenten geven aan met het tutorsysteem eventuele problemen en deficiënties vroegtijdig te kunnen signaleren en het onderwijs- en leerproces bij te sturen. Een aandachtspunt betreft het e-portfolio. Dit werkt nog niet naar behoren omdat Canvas niet toereikend bleek te zijn als platform voor het e-portfolio. De betrokken stafleden zijn op dit moment op zoek naar een alternatieve applicatie. Het panel is van mening dat

het e-portfolio een goed instrument zou kunnen zijn om de ontwikkeling binnen de leerlijnen te bewaken en inzichtelijk te maken voor de studenten alsook de reflecties en feedback daarop in op te nemen. Het panel adviseert dan ook een spoedige implementatie van een geschikt systeem.

Het panel constateert dat ook het scriptiecolloquium een positief effect heeft op het rendement. Tijdens dit scriptiecolloquium, dat onderdeel is van de bachelorscriptie (3 EC van de 12 EC), maken studenten gezamenlijk een start met hun bachelorscriptie onder begeleiding van een docent. Het helpt studenten bij de planning van het scriptieonderzoek en ook het uitstelgedrag en de schrijfangst van sommige studenten vermindert. Het panel ziet voorts een duidelijke positieve invloed uitgaan van de kleinschaligheid van de opleiding waarin men elkaar kent en stimuleert. De studenten benadrukten deze kleinschaligheid bijzonder te waarderen. De contacten tussen docenten en studenten zijn laagdrempelig en is er tijdens bijeenkomsten veel ruimte voor reflectie en feedback. Ook leren ze veel van hun medestudenten. Wel gaven ze ook aan dat de contacten vooral binnen de studentengroepen plaatsvinden en niet zozeer tussen de cohorten. Verder hebben ze buiten de geplande onderwijsuren en afspraken weinig contact met de staf. Studenten betreuren dit en ook het panel ziet dit als een gemiste kans. Volgens het panel zou een gezamenlijke (sociale) ruimte waar archeologiestudenten en –docenten elkaar kunnen treffen, het groepsgevoel kunnen versterken. Een dergelijke ruimte ontbreekt nu. Het panel adviseert om te onderzoeken of de geplande nieuwbouw (zie opleidings specifieke faciliteiten) aangegrepen kan worden om een dergelijke ruimte te creëren. Daarnaast adviseert het panel mogelijkheden te verkennen om de groepscohesie verder te versterken, zoals het organiseren van cohort-overstijgende (extra-) curriculaire activiteiten. Voorts zou een sterkere ondersteuning van de studievereniging, die op dit moment niet heel actief is, tot meer samenhang tussen de cohorten kunnen leiden. Deze studievereniging zou wellicht ook een belangrijke rol kunnen hebben in de werving en introductie van nieuwe studenten.

Onderwijsgevend personeel

Het onderwijs van de bachelor- en masteropleidingen Archeologie wordt verzorgd door docenten van de UvA en de VU. De gezamenlijke kernstaf bestaat uit circa 27 stafleden, evenredig verdeeld over beide instellingen. Het panel waardeert de aanwezigheid van een integraal strategisch ACASA personeelsplan waarin de expertises en stafontwikkelingen van beide faculteiten zijn meegenomen. Het panel is positief over de kwaliteiten van de staf. Het stelt vast dat docenten zowel inhoudelijk als didactisch goed zijn toegerust voor hun onderwijstaken. De specialismen van beiden faculteiten zijn complementair; samen bestrijken ze op adequate wijze het archeologische veld. Alle docenten zijn gepromoveerd en in bezit van een basiskwalificatie onderwijs (BKO). Enkele stafleden hebben daarnaast hun seniorkwalificatie onderwijs (SKO) behaald. Studenten lieten zich tijdens de visitatie positief uit over hun docenten, die zij kenschetsten als betrokken, toegewijd en deskundig. De samenwerking tussen de staf van de VU en de UvA viel het panel in positieve zin op. Bij de ontwikkeling van nieuwe cursussen, zijn steeds twee docenten betrokken, één van elke universiteit. Verder vinden er regelmatig docentoverleggen plaats met de gehele staf over de ontwikkeling en uitvoering van het onderwijs. De betrokken docenten vinden deze werkwijze inspirerend. Men leert elkaar goed kennen en steekt er zelf ook veel van op. Bovendien komt het de cohesie van het onderwijsprogramma ten goede. Ook op managementniveau is de samenwerking goed te noemen. De twee opleidingsdirecteuren van respectievelijk de VU en de UvA, werken op nauwe en constructieve wijze samen.

Een aandachtspunt betreft de hoge belasting van de docenten. De ontwikkeling en implementatie van het nieuwe curriculum alsook de zorg om de lage studentenaantallen hebben in de afgelopen jaren geleid tot een verhoging van de werkdruk en stress bij de docententeams. In het najaar van 2020 zal er een evaluatie plaatsvinden van de ACASA-bacheloropleidingen, waarbij er geëvalueerd wordt op een aantal criteria, waaronder ook de gezamenlijke instroom (minimaal 60 studenten per jaar). Zoals blijkt uit de gesprekken met docenten, vinden zij dit evaluatiemoment te vroeg en bijzonder stressvol. Het nieuwe curriculum is dan net volledig ingevoerd maar zal nog veel aandacht vragen qua evalueren en bijstellen. De effecten van het nieuwe curriculum op de instroom zijn dan nog niet bekend. Verder speelt voor hen mee dat de masteropleiding Archeologie ook een

grootschalige curriculumwijziging zal doorvoeren de komende periode, wat hen veel tijd en energie zal kosten. Desgevraagd geven de vertegenwoordigers van beide faculteitsbesturen aan bewust te zijn van de zware wissel die wordt getrokken op de staf. Zij zien het evaluatiemoment als een kans om te bepalen of men op de juiste weg zit en welke strategische keuzes kunnen en moeten worden gemaakt. De faculteitsbesturen kunnen geen garanties afgeven maar benadrukken wel dat de ACASA-opleidingen voor het Amsterdamse onderwijsaanbod heel belangrijk zijn. Het panel waardeert dit en spreekt zijn verwachting uit dat een en ander met voldoende oog en zorg voor de staf wordt omgeven.

Opleidingsspecifieke faciliteiten

Het onderwijs van de bacheloropleiding Archeologie vindt hoofdzakelijk plaats bij de UvA. Het panel heeft tijdens het bezoek een korte rondleiding gehad langs een aantal belangrijke onderwijsruimten, archeologiecollecties en onderzoeksfaciliteiten in het gebouw aan het Turfdragsterpad. Het concludeert dat de opleidingsspecifieke faciliteiten voldoende op orde zijn. Het is onder de indruk van de uitgebreidheid en rijkheid van de collecties. Wel ziet het dat de diverse lokalen vrij klein zijn, waardoor het vooral bij practica soms schipperen is met de ruimte. Uit het gesprek met het management blijkt dat de UvA bezig is met het herinrichten van de binnenstad-campus. Men is voornemens om de lab-faciliteiten van alle geesteswetenschappelijke opleidingen en onderzoek onder te brengen in een nieuw gebouw, behalve de eco- en science labs. Ook de archeologische onderwijs- en onderzoeksfaciliteiten zullen daar waarschijnlijk naartoe verhuizen. Het panel is hier positief over. Het ziet het als een uitgelezen kans om de mooie archeologiecollecties te concentreren en beter toegankelijk te maken en te presenteren. Wellicht zouden in de toekomst ook de eco- en sciencelabs hierheen kunnen verhuizen. Ook kunnen de faciliteiten op het gebied van moderne (digitale) methoden en technieken, onder andere het 4D-lab voor digitale technieken, daar beter tot hun recht komen en verder worden ontwikkeld. Dit alles zal de wervingskracht van de opleiding ten goede komen.

Het panel heeft tijdens het bezoek ook een rondleiding op de VU gehad, met name langs de werk- en onderzoeksruimten van de staf. Het stelt vast dat deze toereikend zijn. Er is een nauwe samenwerking met de bètafaculteit van de VU. Wellicht kunnen de laboratoria van deze faculteit ook van betekenis zijn bij een verdere versterking van de archeologische natuurwetenschappen binnen de opleidingen. Overigens benadrukten de geïnterviewde studenten en docenten dat de afstand tussen de VU en de UvA geen enkele belemmering vormt. De nieuwe Noord-Zuid metrolijn zorgt voor een zeer snelle verbinding tussen beide locaties.

De opleiding kan zich gelukkig prijzen met de nauwe samenwerking met het Allard Pierson Museum en Bureau Monumenten en Archeologie van de Gemeente Amsterdam. De archeologische collectie van het museum is op diverse niveaus geïntegreerd in het onderwijs. Diverse studenten lopen materiaalstages en schrijven scripties over Amsterdamse vondsten afkomstig uit de opgravingen vanwege de aanleg van de Noord-Zuidlijn. Verder is het grote aanbod aan veldwerkmogelijkheden, stages en excursies zowel in Nederland als in het mediterrane gebied prijzenswaardig. Het panel waardeert de inhoudelijke procedure waarbij een aantal docent-gedreven projecten als veldwerkmogelijkheid ondersteund worden. Door de combinatie van sites en stagemogelijkheden van de VU en de UvA is er sprake van een rijk en gevarieerd aanbod.

Overwegingen

Het panel oordeelt dat programma, leeromgeving en docenten het studenten mogelijk maken om de beoogde leerresultaten te realiseren. Het nieuwe curriculum met zes doorlopende leerlijnen en twee geïntegreerde specialisaties is zorgvuldig vormgegeven en vormt een sterk coherent en in niveau opbouwend geheel. Door middel van de specialisaties kunnen studenten hun programma voldoende individualiseren. Het goed informeren van studenten over de opzet en inrichting van het curriculum verdient wel aandacht, alsook de soms ongewenste overlap tussen vakken. Verder adviseert het panel om de titels van vakken aantrekkelijker en meer toegespitst op de sterkten en specialisaties van de opleiding te maken. Inhoudelijk geeft het curriculum studenten een adequate archeologische basis. Wel zou het aandeel antropologie en natuurwetenschappen vergroot kunnen worden.

Studenten krijgen volop mogelijkheden hun algemene academische vaardigheden en onderzoeksvaardigheden te ontwikkelen. Ook waardeert het panel de grote aandacht voor moderne archeologische methoden en technieken. Het diverse aanbod aan practica, stages, veldwerkprojecten en excursies zorgt voor ruime toepassingsmogelijkheden. Het voornemen om de opleiding tweetalig te maken stoelt op voldoende inhoudelijke argumenten. Het zal hopelijk leiden tot een aanzienlijke instroom van buitenlandse studenten. De huidige studentenaantallen zijn laag en noodzaken de communicatie- en wervingsactiviteiten te vergroten en te verbeteren.

Het panel is positief over de leeromgeving. De aangeboden werkvormen zijn gevarieerd en passen goed bij de inhoud en doelstellingen van het programma. De opleidingsspecifieke faciliteiten zijn goed; de geplande nieuwbouw biedt kansen om de sterkten en bijzonderheden van de opleiding nog beter te kunnen etaleren en benutten. Het tutoraat is een belangrijk instrument om studenten reflectieve vaardigheden te leren en de studievoortgang te monitoren en bij te sturen. Een spoedige invoering van een digitaal e-portfolio systeem om dit optimaal te ondersteunen is gewenst. De studeerbaarheid van de opleiding is in orde. Wel verdient een evenwichtige verdeling van de werkdruk en de toetsing aandacht. Het panel heeft voorts veel waardering voor de kleinschaligheid van en prettige sfeer op de opleiding. De contacten tussen docenten en studenten zijn laagdrempelig. De cohesie binnen de studentengroepen is sterk, de algehele samenhang en groepsgevoel op opleidingsniveau verdient aandacht. Over de kwaliteit en toewijding van het docententeam is het panel positief. Docenten zijn experts binnen hun vakgebied en beschikken over de vereiste didactische expertise. In positieve zin viel bovendien op dat docenten van de VU en de UvA gezamenlijk een hecht en veerkrachtig team vormen. De hoge belasting en het stressniveau van de staf verdient zorgvuldige aandacht van de twee faculteitsbesturen.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 2 als 'voldoet'.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De opleiding beschikt over een toetsplan waarin het toetsbeleid en de uitwerking ervan in het toetsprogramma zijn omschreven. Een algemeen uitgangspunt van dit toetsplan is dat, conform het toegepaste principe van *constructive alignment*, de toets van een vak altijd is afgestemd op de geformuleerde cursusdoelen en de eindtermen van de opleiding. Verder worden als uitgangspunten gehanteerd dat er een goede balans is tussen formatieve en summatieve toetsing, dat er voldoende afwisseling bestaat in de toegepaste toetsvormen, en dat de toetsplanning en selectie van toetsen en toetsvormen in elke periode studeerbaar blijft. Een laatste uitgangspunt is dat beoordelingen van het werk van studenten betrouwbaar, transparant en onafhankelijk (consistent) zijn.

Het panel heeft het toetsplan bestudeerd en gesproken met studenten en docenten over het huidige systeem van toetsing en beoordeling. Ook heeft het inzage gehad in de toetsdossiers van een aantal vakken, bestaande uit de toets en het antwoordmodel/beoordelingsformulier, en enkele voorbeelden van gemaakt studentenwerk. Het panel kan zich goed vinden in de uitgangspunten van het toetsplan en constateert dat deze op adequate wijze zijn toegepast in het toetsprogramma van de opleiding. Met het oog op de validiteit en betrouwbaarheid van toetsing, waardeert het dat nagenoeg alle vakken twee of meerdere (summatieve en formatieve) toetsen omvatten en dat het 'vier-ogen-principe' standaard wordt toegepast bij het opstellen van toetsen. De toetsvormen zijn gevarieerd en passen goed bij de inhoud en doelstellingen van de opleiding en de vakken. De meest gebruikte toetsvormen zijn: tentamen, practicumopdrachten, presentatie, essay, werkveldverslag en rapportage. Het panel is ook tevreden over de inhoud en het niveau van de vraagstellingen en opdrachten. Studenten krijgen over het algemeen degelijke feedback op hun gemaakte toetsen en

opdrachten. Transparantie wordt nagestreefd door een beschrijving van de toetsvorm op de nemen in de studiehandleiding van de cursus en, indien tijdig bekend, ook in de studiegids. Verder worden beoordelingsformulieren bij het begin van de cursus via de digitale leeromgeving aan studenten gecommuniceerd. Het panel heeft hier waardering voor maar stelt wel vast dat de informatievoorziening richting studenten aan uniformiteit kan winnen. Het zag grote verschillen in de toetsbeschrijvingen van de diverse vakken. Hetzelfde geldt voor de toetsdossiers die van wisselend detailniveau waren. Het panel adviseert de staf om hier aandacht aan te besteden.

De bacheloropleiding wordt afgerond met een bachelorscriptie. Studenten zijn, ongeacht de instelling van inschrijving, vrij om een begeleider uit de staf van ACASA te kiezen. Het panel is tevreden over de wijze waarop de scriptiebeoordelingen plaatsvinden. Het gebruik van een standaard formulier draagt bij aan een consistente en transparante beoordeling. Er zijn altijd twee examinatoren betrokken, waarbij het beleid is dat minimaal één examiner afkomstig is van de instelling van inschrijving. Beide examinatoren vullen onafhankelijk van elkaar een beoordelingsformulier in. Aan de UvA vindt vervolgens een gesprek tussen de beide docenten plaats om het definitieve cijfer, doorgaans het gemiddelde, vast te stellen; aan de VU wordt een derde formulier ('voorblad') gebruikt waarin het resultaat van de beraadslagingen van beide docenten wordt vastgelegd. Het panel had voorafgaand aan het bezoek diverse ingevulde beoordelingsformulieren bestudeerd (zie tevens standaard 4). Het stelt vast dat deze over het algemeen degelijk ingevuld waren en dat de bevindingen en beoordelingen door de examinatoren goed navolgbaar waren. Momenteel wordt er gewerkt aan een volledige gelijkschakeling van de procedures, waarbij de procedure van de VU leidend zal zijn. Het panel vindt dit een goede zaak.

Examencommissie

Aangezien de bacheloropleiding Archeologie gezamenlijk wordt aangeboden door de UvA en de VU, valt deze juridisch gezien onder de afzonderlijke examencommissies van beide faculteiten. Beide examencommissies zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de borging van de kwaliteit van de toetsing en de verbetering daarvan. Om pragmatische redenen en om dubbel werk te voorkomen is de monitoring van de kwaliteit van het onderwijs tussen de instellingen verdeeld. Voor iedere module is het 'eigenaarschap' bij een van beide instellingen belegd; deze instelling is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van dat onderdeel. Vakoverstijgende zaken, zoals beoordeling van het toetsplan, zijn de verantwoordelijkheid van beide examencommissies.

De examencommissie Faculteit der Geesteswetenschappen VU, is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de VU-onderdelen van de bacheloropleiding Archeologie. Op basis van gesprekken en bestudeerd materiaal heeft het panel de indruk dat deze examencommissie op adequate wijze invulling geeft aan haar wettelijke taken rond het borgen van de kwaliteit van examens en het gerealiseerde eindniveau. Namens en onder eindverantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van de examencommissie borgt de toetskamer, onderdeel van de examencommissie, de kwaliteit van toetsen en toetsplannen. De toetskamer controleert elk jaar ongeveer 20 toetsdossiers van alle opleidingen onder haar verantwoordelijkheid op basis van een selecte steekproef. De kamer beoordeelt ook beoordelingen van afstudeerwerken. Door een nieuwe werkwijze sinds het studiejaar 2017-2018 kunnen er meer scripties worden beoordeeld dan voorheen (nu ongeveer 23 per jaar tegenover 14 scripties per jaar daarvoor). De toetskamer is nu minder gericht op een integrale herbeoordeling van de scriptie, maar richt zicht primair op het toetsen van de oorspronkelijke beoordeling, waarbij zowel inhoudelijke als procedurele aspecten worden betrokken. Het panel kan zich hier goed in vinden en van oordeel dat de examencommissie terdege in controle is.

Het panel concludeert op basis van het gesprek met de examencommissie dat het gezamenlijk aanbieden van de twee archeologie-opleidingen op het gebied van toetsing en beoordeling goed is verlopen. De regels en procedures zijn grotendeels gelijkgeschaard en transparant voor de betrokkenen. De samenwerking tussen de twee examencommissies loopt over het algemeen soepel; men weet elkaar goed te vinden. De examencommissie benadrukte dat de opleiding de toetsing en

beoordeling goed op orde heeft en dat er weinig problemen zijn geweest. Ook zijn er weinig gevallen van fraude en plagiaat, hetgeen een teken is dat er voldoende aandacht voor is tijdens het onderwijs.

Overwegingen

Het panel stelt vast dat het systeem van toetsing en beoordeling van de bacheloropleiding Archeologie adequaat functioneert. De gehanteerde uitgangspunten in het toetsplan laten zien dat de opleiding belang hecht aan betrouwbare, valide en transparante toetsing. Toetsvormen zijn zeer divers en sluiten goed aan bij de leerdoelen en werkvormen. De toetsen zijn inhoudelijk van een voldoende bachelorniveau. Het panel waardeert het standaard toepassen van collegiale feedback bij het ontwerpen van de toetsen. Ook waardeert het panel dat vakken over het algemeen twee of meer toetsen omvatten en dat er aandacht is voor goede feedback richting studenten. De informatievoorziening over de toetsing en beoordeling alsook de samenstelling van de toetsdossiers kunnen op meer uniforme wijze plaatsvinden.

Ook de beoordelingsprocedure voor eindwerken voldoet. Het panel is positief over de gedegen wijze waarop de scriptiebeoordelingsformulieren worden ingevuld. Ook het verder gelijktrekken van de UvA en VU scriptiebeoordelingsprocedures vindt het panel een goede zaak. De examencommissies van de beide faculteiten werken op constructieve wijze samen. De borging van de toetsing functioneert naar behoren. De examencommissie van de VU heeft goed grip op de kwaliteit van toetsen en het gerealiseerde niveau. Er zijn bij de bacheloropleiding Archeologie in de afgelopen jaren geen verontrustende zaken geconstateerd door de examencommissie.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoet'.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Bevindingen

Om inzicht te krijgen in het gerealiseerde eindniveau van studenten van de bacheloropleiding Archeologie heeft het panel voorafgaand aan de visitatie vijftien VU bachelorscripties, inclusief de bijbehorende beoordelingsformulieren, bestudeerd. Over het algemeen kon het panel zich in de beoordeling en becijfering van de scripties vinden. In een aantal gevallen zou het op een iets lager dan wel hoger cijfer zijn gekomen; de verschillen bleven echter binnen het aanvaardbare. Het panel is tevreden over de kwaliteit van de scripties. Studenten kiezen veelal interessante onderwerpen, hanteren een goede structuur, dragen relevante theoretische concepten aan en doen veelal adequaat bronnenonderzoek. Over het algemeen is de historische inbedding sterk. Daarentegen kan de verbinding met de natuurwetenschappelijke partnerwetenschappen worden versterkt. Ook komen de moderne technische vaardigheden van studenten weinig terug in de scripties. Het panel vindt de bestudeerde scripties in die zin vrij traditioneel; er wordt slechts beperkt gebruik gemaakt van innovatieve technieken en analyses. De mogelijkheden en faciliteiten die de gezamenlijke faculteiten bieden op dit terrein, waren nog niet optimaal benut in de bestudeerde scripties.

De meeste afgestudeerde bachelorstudenten Archeologie kiezen voor een vervolg-masteropleiding. Studenten kunnen probleemloos doorstromen naar onder andere de masteropleidingen Archeologie en Erfgoedstudies en de research masters Archeologie en Classics and Ancient Civilisations. Het is voor afgestudeerden ook mogelijk om als juniorarcheoloog aan de slag te gaan in de veldarcheologie of om buiten de discipline werk te vinden waarvoor een algemeen academisch niveau is vereist. Het panel heeft tijdens het bezoek met enkele alumni van de bacheloropleiding gesproken. Zij zijn positief over de door hen gevolgde opleiding en ervaren een goede aansluiting met hun vervolgopleiding/carrière.

Overwegingen

Het panel is er op grond van vijftien bestudeerde eindwerken van overtuigd dat studenten de beoogde leerresultaten behalen. Het niveau van deze eindwerken is in orde. De scripties omvatten interessant onderzoek en getuigen van goede onderzoeksvaardigheden en kennis van en inzicht in de bestudeerde materie. Een nadrukkelijker verbintenis met de natuurwetenschappelijke partnerwetenschappen is over de hele linie een verbeterpunt. Ook zouden moderne methoden en technieken meer toegepast kunnen worden in het scriptieonderzoek. Na afronding van de bacheloropleiding stromen de meeste studenten zonder problemen door naar een masteropleiding.

Conclusie

Bacheloropleiding Archeologie: het panel beoordeelt Standaard 4 als 'voldoet'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel stelt vast dat de bacheloropleiding op alle vier de standaarden voldoet aan de in het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling gestelde eisen. Daarmee is het eindoordeel van het panel over de opleiding positief.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Archeologie* als 'positief'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Algemene (facultaire) eindtermen

De afgestudeerde van de opleiding Archeologie (VU) of Archeologie en Prehistorie (UvA):

1. heeft kennis van en inzicht in algemeen wetenschapsfilosofische achtergronden van geesteswetenschappelijk onderzoek, en kan deze kennis en inzichten toe passen op het eigen vakgebied en zich een oordeel vormen over de plaats van dit vakgebied als onderdeel van geesteswetenschappelijke disciplines en ten opzichte van andere verwante disciplines;
2. is in staat om op een academisch niveau relevante gegevens te verzamelen en te interpreteren met het doel zich een oordeel te vormen dat mede gebaseerd is op het afwegen van relevante wetenschappelijke en - voor zover van toepassing - sociaal-maatschappelijke en/of ethische aspecten;
3. kan schriftelijk en mondeling rapporteren over een wetenschappelijk onderwerp, zowel voor een wetenschappelijk publiek als voor een breder publiek;
4. kan publicaties op het vakgebied van de opleiding die zijn opgesteld in het Nederlands of Engels correct te interpreteren en in zijn/haar oordeelsvorming te betrekken;
5. bezit de leervaardigheden die noodzakelijk zijn om een vervolgstudie aan te gaan die een hoog niveau van autonomie veronderstelt;
6. heeft ervaring opgedaan met het werken in groepsverband en is op basis daarvan in staat over het eigen functioneren in een groep te reflecteren;
7. heeft er blijk van gegeven de leer- en planningsvaardigheden te bezitten die noodzakelijk zijn om vakken en de opdrachten die daarvan deel uitmaken binnen de daarvoor gestelde termijn af te ronden.

Opleidingsspecifieke eindtermen

De afgestudeerde van de opleiding Archeologie (VU) of Archeologie en Prehistorie (UvA):

1. is in staat archeologische gegevens (digitaal) te beheren, analyseren en visualiseren (leerlijn Gegevensbeheer en -analyse);
2. is in staat in correct Nederlands een beredeneerd, schriftelijk en mondeling betoog te houden gericht op een specifieke doelgroep en is hierbij sensitief voor het perspectief van andere belangengroepen (leerlijn Wetenschappelijke vaardigheden);
3. heeft kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken (waaronder natuurwetenschappelijke) binnen de Archeologie (leerlijn (Natuur)wetenschappelijke methoden en technieken);
4. heeft kennis van en inzicht in de belangrijkste theoretische benaderingswijzen en daaraan gerelateerde concepten in de archeologie en weet zijn eigen positie daarin te bepalen;
5. kan op basis van zijn kennis en vaardigheden als archeoloog zinvolle vraagstellingen ontwikkelen en deze vertalen naar onderzoeksstrategieën, waaronder veldwerk;
6. heeft kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van het onderzoek binnen de Archeologie;
7. beschikt over academische vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van het vakgebied Archeologie, en onderzoeksvaardigheden op het gebied van het gekozen specialisme (vormgegeven in de leerlijnen 1) Archeologie van de Mediterrane Wereld, 2) Archeologie van Noordwest-Europa en 3) Landschap en Erfgoed).

Leerlijn Archeologie van de Mediterrane Wereld:

1. De student heeft kennis van en inzicht in de materiële cultuur in het Mediterrane gebied van de late prehistorie tot de laat-antieke periode, en beschikt over een historisch kader waaraan hij ontwikkelingen door de tijd heen kan relateren.
2. De student kent de mogelijkheden en beperkingen van de verschillende soorten bronnen waarover Mediterrane archeologen beschikken.
3. De student is vertrouwd met de gangbare methoden en technieken van archeologisch veldwerk in het Mediterrane gebied, en is in staat basismethoden en -technieken zelfstandig toe te passen.
4. De student is in staat zelfstandig onderzoek op te zetten over een onderwerp uit de Mediterrane archeologie, waarbij hij relevante vraagstellingen formuleert, verschillende standpunten belicht en kritisch evalueert en beargumenteerde eigen meningen kan geven.

Leerlijn Archeologie van Noordwest-Europa:

1. De student heeft kennis van en inzicht in de materiële cultuur van NW-Europa van de prehistorie tot en met de Middeleeuwen en vroeg-Moderne tijd, en beschikt over een historisch en ruimtelijk kader waaraan hij diachrone ontwikkelingen in de materiële cultuur kan relateren.
2. De student kent de mogelijkheden en beperkingen van de verschillende soorten bronnen waarover NW-Europese archeologen beschikken.
3. De student heeft een goed overzicht van de NW-Europese archeologie van de late prehistorie tot in de vroeg-Moderne tijd, met de nadruk op Nederland.
4. De student is vertrouwd met de courante methoden en technieken van archeologisch veldwerk in NW-Europese landschappen en is in staat deze toe te passen.
5. De student is in staat de specifieke Nederlandse ontwikkelingen in de archeologie in een breder Europees kader te plaatsen.
6. De student heeft een goed overzicht van de NW-Europese archeologie van de late prehistorie tot in de vroeg-Moderne tijden kan een zelfstandig onderzoek opzetten over een onderwerp, waarbij verschillende standpunten worden belicht en kritisch geëvalueerd en beargumenteerde eigen meningen worden gegeven in overeenstemming met de heersende standaarden van de archeologische discipline.

Leerlijn Landschap en Erfgoed:

1. De student heeft kennis van en kan reflecteren op de onderzoeksvragen en methoden van de landschapsgeschiedenis en erfgoedpraktijk.
2. De student kan zijn kennis en vaardigheden als archeoloog en beginnend erfgoedexpert toepassen bij het nemen van beslissingen in de maatschappelijke omgang met het historisch-archeologisch landschap.
3. De student kan als lid van een team cultuurhistorische kennis en vaardigheden toepassen bij de wetenschappelijke uitwerking en publicatie van onderzoek gericht op het archeologisch-historisch landschap.
4. De student bezit voldoende communicatieve vaardigheden om goed te kunnen functioneren in transdisciplinaire teams en kan de resultaten van (regionale) erfgoedprojecten overbrengen naar verschillende doelgroepen.
5. De student is sensitief voor de belangen van de verschillende stakeholders ten aanzien van erfgoed en kan deze laten meewegen in beslissingen.
6. De student beschikt over voldoende kennis van het huidige discours omtrent archeologisch erfgoed in de huidige samenleving om het debat met beleidsmakers en publiek aan te gaan in de dagelijkse omgang met (archeologisch) erfgoed, bijvoorbeeld bij ruimtelijke opgaven.
7. De student heeft een eigen 'moreel kompas' met betrekking tot het beheer van (archeologisch) erfgoed: heeft gevoel voor de politieke en ethische dimensies van erfgoed.
8. De student kan zelfstandig een onderzoek opzetten waarbij vanuit een disciplinair perspectief wordt gereflecteerd op (de vormgeving van) cultuurhistorische projecten en op de rol van (archeologisch) erfgoed in bredere maatschappelijke context en toekomstig landgebruik.

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN HET PROGRAMMA

Jaar	periode 1	periode 2	periode 3	periode 4	periode 5	periode 6
1	Cultural History of the Ancient World I: <i>the Near East and the Greek world</i>	Cultural History of the Ancient World II: <i>the Hellenistic world, Italy and Rome</i>	Omgaan met historische bronnen	Omgaan met materiële bronnen	Archaeology of Medieval Europe and the early Modern World	Veldwerk en archeologisch materiaal
	What is Archaeology?	Landscape, food economy and nature		Archeologie van NW-Europa	Archaeology and Society	
2	Archaeology and the City	Philosophy of the Humanities	Digital Archaeology	Heritage in context	Excursie	Veldwerk of stage
	Science and archaeology	Archaeology of Cult		Theory in Archaeology	Archeologisch vondstmateriaal in context	
3	Uitwerking, analyse en publicatie van veldgegevens	Lieux de mémoire	Minor/vrije keuzeruimte	Archaeology of Death and Commemoration	Scriptie	Scriptie
	Minor/vrije keuzeruimte	Minor/vrije keuzeruimte		Minor/vrije keuzeruimte	Minor/vrije keuzeruimte	

- Archeologie-module
- Gedeelde ACASA-module
- Vrije keuzeruimte

BIJLAGE 3: BEZOEKPROGRAMMA

Dag 1 – Maandag 7 oktober

16.00 - 18.00 Intern startoverleg panel
18.00 - 21.00 diner panel

Dag 2 – Dinsdag 8 oktober – VU

9.00 - 9.15 Aankomst en welkom
9.15 - 10.45 Inzage documenten, voorbereid overleg en inloopspreekuur.
10.45 - 11.45 **Inhoudelijk verantwoordelijken (VU en UvA)**
11.45 - 12.00 pauze en intern overleg
12.00 - 13.00 **Studenten bacheloropleiding VU en UvA**
13.00 - 13.45 Lunch
13.45 - 14.45 **Docenten bacheloropleiding (VU en UvA)**
14.45 - 15.15 **Examencommissie VU**
15.15 - 15.30 Pauze en intern overleg
15.30 - 16.30 **Studenten masteropleiding (VU en UvA)**
16.30 - 17.30 **Docenten masteropleiding (VU en UvA)**
17.30 - 17.45 Pauze en intern overleg
17.45 - 18.15 **Alumni (VU en UvA)**

Dag 3 – Woensdag 9 oktober – UvA

08.30 - 8.45 Aankomst en welkom
8.45 - 10.15 Inzage documenten, overleg
10.15 - 10.45 **Examencommissie UvA**
10.45 - 11.30 **Formeel verantwoordelijken UvA**
11.30 - 12.15 **Formeel verantwoordelijken VU**
12.15 - 13.00 Lunch
13.00 - 15.30 Opstellen oordelen
15.30 - 15.45 voorbereiden mondelinge terugkoppeling
15.45 - 16.30 **Ontwikkelsprek UvA en VU**
16.30 - 16.45 **Mondelinge terugkoppeling**

BIJLAGE 4: BESTUDEERDE EINDWERKEN EN DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het bezoek 15 eindwerken bestudeerd van de bacheloropleiding Archeologie. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft tijdens het bezoek onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels in *hard copy* en deels via de elektronische leeromgeving):

Documenten leestafel, visitatie Ba en Ma Archeologie (VU en UvA)

Studiehandleidingen

- Archeologie van Noordwest Europa in de prehistorie en Romeinse tijd (Ba 1)
- Archaeology of Cult (Ba 2)
- Archeologisch vondsmateriaal in context (Ba 2)
- Cutting Edge in Archaeology: Archaeology and Conflict (Ma, gemeenschappelijk VU-UvA)
- Ceramics in Archaeology (Ma, UvA)
- From Finds to People: Imagining the Past (Ma, VU)

Documenten mbt scripties

- ACASA BA scriptietraject met ingang van 2019-2020
- ACASA studiegidstekst bachelorscriptie 2019-2020
- UvA scriptiebeoordelingsformulier archeologie 2018-2019
- UvA scriptiereglement archeologie 2018-2019
- UvA studiegidstekst bachelorscriptie 2018-2019
- VU Archeologie Scriptiehandleiding BA Arch en BA OHW + Med arch
- VU beoordelingsformulier BA Arch en BA OHW 2018-2019
- VU FGW algemeen Scriptiereglement BA FGW-VU NL
- VU Studiegidstekst bachelorscriptie 2018-2019

Algemene UvA-documenten

- Facultair rapport onderwijsvisitaties
- Instellingsplan 2015-2020: Grenzeloos nieuwsgierig
- Notitie Taalbeleid onderwijs binnen de FGW: naar een Tweetalige Faculteit
- Facultair Strategisch Plan 2016-2020
- Vooruit Faculteit der Geesteswetenschappen: Innovatie in het bacheloronderwijs 2016-2018
- Kader Toetsbeleid
- Arbeidsmarktperspectief. Een onderzoek naar arbeidsmarktperspectieven onder alumni van de Faculteit der Geesteswetenschappen
- Examencommissie College of Humanities, Bachelorscripties en hun beoordeling

Algemene VU-documenten

- Instellingsplan 2015-2020
- Handboek Onderwijskwaliteit, Taalbeleid (versie 2019)
- Handboek Onderwijskwaliteit, VU-Toetskader (versie 2019)

Jaarverslagen UvA

Examencommissies:

- Jaarverslag 2017-2018, Examencommissie College of Humanities
- Jaarverslag 2017-2018, Examencommissie van de Graduate School of Humanities
- Jaarverslag 2016-2017, Examencommissie College of Humanities
- Jaarverslag 2016-2017, Examencommissie Graduate School of Humanities

Opleidingscommissies:

- Jaarverslag 2017-2018, OC BA Archeologie en Prehistorie

- Jaarverslag 2016-2017, ACASA-BA (=GLTC, OHW, Archeologie)
- Jaarverslag 2017-2018, OC Ma ACASA
- Jaarverslag 2016-2017, OC Ma ACASA

Jaarverslagen VU

- Jaarverslag examencommissie Faculteit der Geesteswetenschappen 2017-2018
- Jaarverslag examencommissie Faculteit der Geesteswetenschappen 2016-2017
- Jaarverslag OLC Oudheid FGW 2018-2019
- Jaarverslag OLC Oudheid FGW 2017-2018
- Jaarverslag OLC Oudheid FGW 2016-2017